

УДК 330.322.16:338.43.01

Франчук І. Б., к.е.н., доцент[©]**Вовк М. В.**, к.е.н., ст. викладач*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького*

СТВОРЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У даній статті проаналізовано передумови створення інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств. За допомогою загального рейтингу районів Львівської області визначено найсприятливіший мікроклімат для вкладення інвестицій.

Ключові слова: *інвестиції, інвестиційна привабливість, прибуток, сільськогосподарські підприємства.*

Вступ. Відродження інвестиційної активності в галузі сільського господарства дає поштовх для економічного розвитку регіонів країни, галузей, окремих підприємств, що потребують негайної й радикальної модернізації та оновлення. Саме до таких належать сільськогосподарські підприємства. У цій галузі попит на інвестиції значно перевищує їх пропозицію. Тому створення сприятливих передумов для вкладення інвестицій у дані підприємства є першочерговим завданням галузі сільського господарства. Загалом Україна має привабливий інвестиційний клімат за рахунок сприятливих соціальних, економічних та географічних характеристик. Основною умовою інвестиційної привабливості країни є наявність фізичних, людських, природних і науково-технічних чинників. Виняткове значення має чинник високої концентрації виробництва у формі великих сільськогосподарських підприємств. Зазначені чинники присутні і в аграрному секторі Львівської області.

Матеріали і методи. Оздоровлення економіки і фінансів значною мірою пов'язане з оптимізацією інвестицій та підвищенням ефективності використання виробничого потенціалу; створенням нових видів виробництв; активним пошуком партнерів, постачальників; упровадженням маркетингу; урахуванням ризиків; пошуком виробничих резервів, оптимальних форм організації виробництва і структури управління; підвищенням рівня кваліфікації керівників, спеціалістів та працівників робітничих професій; пошуком і присутністю іноземного чи вітчизняного стратегічного інвестора [2].

Перевагою інвестування українського АПК є наявність важливих чинників, які сприяють відтворенню виробничого потенціалу:

- природні ресурси (родючі землі, сприятливі кліматичні умови);

- фізичний капітал (перевагами АПК є наявність основних виробничих фондів, які забезпечують відтворення виробничого потенціалу; багатогалузева переробна промисловість із значними основними фондами);
- людський капітал (наявність висококваліфікованих і освічених людей, великий вибір якісної та умовно дешевої робочої сили);
- наука і технологія (достатньо високий рівень науково-технічного потенціалу).

Результати дослідження. Основною ціллю інвестування як з боку інвестора, так і з боку сільськогосподарського підприємства є отримання прибутку. Проте різняться шляхи й методи її досягнення.

Якщо для інвестора важливими є мінімальні вклади і максимум прибутку, то для сільськогосподарського підприємства корисні повна реконструкція, переоснащення і модернізація підприємства. Тому інвестори здебільшого практикують вкладення короткострокових чи середньострокових інвестицій, тоді як підприємствам потрібна довгострокова співпраця, постійні капітальні інвестиції у виробництво. Відомо, що для інвестора найбажанішою є економічна вигода, тоді як прибутком для сільськогосподарських підприємств може бути й соціальний ефект: підтримка сільського населення, його працевлаштування, покращання добробуту на селі.

Ще одним каменем спотикання в контексті «інвестор – сільськогосподарське підприємство» є земля. Для більшості інвесторів вона є чи не основним чинником інвестиційної привабливості. Але бачення цієї привабливості у різних сторін також різне. Для інвестора вона є основним чинником збагачення за мінімальних затрат. Метою сільськогосподарського підприємства щодо землі як чинника інвестиційної привабливості є не тільки збагачення від неї, а й збагачення її самої. Немалу роль у розвитку конфліктної ситуації відіграють і зовнішні чинники, такі як державні органи влади, недосконале законодавство, фіскальні органи, фінансово-кредитна інфраструктура. Ці чинники переважно лише сприяють розвитку конфліктної ситуації, а не згладжують її.

Якщо підприємство прагне отримати інвестиції, то визначення рівня його інвестиційної привабливості не є кінцевою і остаточною метою. А от заходи, які здійснюються для формування та обґрунтування умов інвестиційної привабливості, якісний і точний аналіз внутрішнього стану підприємства спроможні залучити як внутрішнього, так і зовнішнього інвестора. Сільськогосподарське підприємство повинно проаналізувати і порівняти свій теперішній стан із майбутніми перспективами, і саме цей результат порівняння буде основним чинником для інвестування цього об'єкта.

Формування інвестиційної привабливості підприємства здійснюється на основі різних показників і задля їх покращання необхідно дослідити умови їх створення, щоб краще побачити недовикористані можливості самого підприємства. Самі показники поділяються на показники прямого (фінансово-економічні) і непрямого (соціальні та інформаційні) впливу.

До фінансово-економічних показників належать показники ділової активності, рентабельності, фінансової стійкості, ліквідності тощо.

Покращання кожного показника автоматично забезпечує покращання стану сільськогосподарського підприємства, а отже, і його інвестиційної привабливості, а також вартості інвестиційного капіталу.

Формування і способи підвищення показників непрямого впливу все більше залежать від зовнішніх чинників, які підприємству важче регулювати. Але, наприклад, покращання якості праці на підприємстві можна домогтися за рахунок різних чинників мотивації, поєднаних з впровадженням нових і прогресивних технологій.

Провівши експертну оцінку стану виробничих засобів та загального стану сільськогосподарських підприємств, можемо зробити такі висновки:

- виробнича структура має незадовільний стан, використовується застаріла техніка, що призводить до збільшення витрат на основне виробництво;
- середній вік персоналу становить більш ніж 40 років, замало новітніх поглядів на виробничий процес;
- не оптимізована структура управління, загальне управління проводиться на інтуїтивній основі;
- затрати на модернізацію устаткування перевищують можливості підприємства;
- існує тіньова економіка багатьох підприємств, власники приховують доходи та використовують схеми мінімізації податків (фіксований сільськогосподарський податок);
- пайова система розподілу земельних ділянок спричинила, що власник підприємства не є власником основного засобу виробництва;
- відсутність чітко встановленого законодавства з приводу земельного питання зумовлює спекуляції на цьому.

Інша картина спостерігається в компаніях-гігантах, які, реалізуючи стратегію вертикальної інтеграції, почали займатися сільськогосподарським виробництвом. Станом на 2010 рік в Україні нараховується понад 50 компаній-гігантів, які мають в обробітку 30 тис. га і більше.

Проаналізувавши структуру цих компаній, можна зробити висновок, що більш ніж 75 % вищезгаданих компаній розглядають сільськогосподарське виробництво як постачальника основної сировини для своїх переробних підприємств.

Аналіз інвестиційних процесів доводить, що вкладання фінансових ресурсів переважно проводиться у великі підприємства. Проте інвестицій потребують також невеликі та середні господарства, які притаманні саме Львівській області. Адже специфікою господарювання сільськогосподарських підприємств Львівщини у переважній більшості є дуже мале (особисті селянські господарства), мале (особисті селянські господарства, фермерські господарства) та середнє виробництво (фермерські господарства, приватні сільськогосподарські підприємства). Великих сільськогосподарських господарств на Львівщині нараховуються одиниці.

Щоб остаточно з'ясувати питання інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств, потрібно визначити найсприятливіший

мікроклімат області. Він базується на визначенні інвестиційної привабливості за фінансовими показниками, розмірами землекористування та обсягом зовнішніх і внутрішніх інвестицій у сільськогосподарські підприємства.

Якщо класифікувати всі показники діяльності і скласти їх у загальний рейтинг районів за рівнем інвестиційної привабливості, то побачимо таку картину (табл. 1).

Таблиця 1

Загальний рейтинг районів Львівської області за рівнем привабливості сільськогосподарських підприємств*

Район	Загальний рейтинг за фінансовими показниками	Загальний рейтинг за розмірами землекористування	Загальний рейтинг за обсягом зовнішніх внутрішніх інвестицій	Загальний рейтинг районів за інтегральним показником
Буський	1	5	3	1
Пустомитівський	2	2	6	2
Золочівський	4	3	4	3
Жидачівський	7	6	7	4
Сокальський	3	3	14	4
Радехівський	5	4	13	5
Стрийський	14	8	1	6
Бродівський	11	1	12	7
Кам'янка-Бузький	15	7	2	7
Перемишлянський	6	9	16	7
Дрогобицький	8	15	9	8
Жовківський	12	12	8	8
Миколаївський	9	10	15	9
Самбірський	17	13	5	10
Городоцький	13	14	11	11
Мостиський	12	11	18	12
Яворівський	16	15	10	12
Старосамбірський	10	16	17	13

Аналіз показав, що найкращий мікроклімат для вкладання інвестицій у сільськогосподарські підприємства області створений у Буському, Пустомитівському, Золочівському, Жидачівському, Сокальському та Радехівському районах. Дані табл. 1 показують, що ці райони займають перші місця практично за всіма показниками. Отже, інвестиційно привабливими вважаються ті підприємства, які мають найкращі показники фінансової діяльності, найбільші розміри землекористування та найбільші інвестиційні вливання.

Висновки. Якщо проаналізувати теперішній стан сільськогосподарського підприємства і порівняти з майбутніми перспективами, то побачимо, наскільки великий виробничий потенціал підприємства, які його можливі потужності в майбутньому і що необхідно зробити задля їх покращення. Досить важливою умовою тут є дослідження всіх показників підприємства для того, щоб краще побачити недовикористані можливості самого підприємства. Для остаточного з'ясування інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств

визначають найсприятливіший мікроклімат області. Він базується на визначенні інвестиційної привабливості за фінансовими показниками, розмірами землекористування та обсягом зовнішніх і внутрішніх інвестицій у сільськогосподарські підприємства.

Література

1. Білецька Г. М. Інвестиційний клімат: проблеми сучасності та шляхи покращення / Г. М. Білецька, Н. Л. Ковтунович // Економіка. Фінанси. Право. – 2007. – № 11. – С. 17-20.
2. Інвестування української економіки : монографія / за заг. ред. А. І. Сухорукова. – К. : Нац. ін.-т проблем міжнар. безпеки, 2005. – 440 с.
3. Інвестиційна привабливість аграрно-промислового виробництва регіонів України / П. Т. Саблук, М. І. Кісіль, М. Ю. Коденська та ін. ; за ред. М. І. Кісіля, М. Ю. Коденської. – К. : ННЦ ІАЕ, 2005. – 478 с.
4. Мазур Н. А. Проблеми і перспективи інвестицій в АПК України / Н. А. Мазур // Економіка АПК. – 2009. – № 4. – С. 73-77.
5. Мацибора Т. В. Проблеми визначення та оцінки інвестиційного потенціалу регіону / Т. В. Мацибора // Економіка АПК. – 2008. – № 9. – С. 62–65.
6. Плаксієнко В. Я. Обґрунтування і вибір інвестиційних проектів в аграрному секторі економіки / Плаксієнко В. Я. // Агросвіт. – 2009. – № 5. – С. 4-7.

Summary

Vovk M. V.

Lviv national university of veterinary medicine and biotechnology.

CREATION OF PRE-CONDITIONS OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Pre-conditions of creation of investment attractiveness of agricultural enterprises are analyzed in this article. By the general rating of districts of the Lviv area certainly the most favorable microclimate is for the investment of investments.

Рецензент – д.е.н., проф. Шулський М.Г.